

ПЕРЕКЛАДНА ГАЛУЗЕВА ТЕРМІНОГРАФІЯ УКРАЇНИ (НА МАТЕРІАЛІ ДВОМОВНИХ ВИДАНЬ ХХІ СТОЛІТТЯ)

Іванна ФЕЦКО

кандидат філологічних наук, доцент

Львівського національного університету імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, м. Львів

ORCID: 0000-0001-9396-8608

ivanka_fly@ukr.net

Українська літературна мова своїми витокami сягає давніх часів і становить культурне надбання нації, виступає вагомим чинником єдності національного мовного простору, виконує роль ланки, що з'єднує покоління між собою. Інтелектуальне надбання людства збирають і зберігають словники, які, відображаючи лексичну систему мови, водночас фіксують передову думку епохи та рівень розвитку літературної мови, традиції її розквіту в історичному процесі. Однією з визначальних умов якісного оволодіння першоосновами будь-якої науки є засвоєння спеціальної термінології. Нині вчені наголошують на важливості термінних словників, оскільки без них неможливий ані розвиток різних галузей знань, ані сучасне міжнародне спілкування в різноманітних наукових галузях.

У статті здійснено спробу детального аналізу термінографії в проєкції на сьогодення. Проаналізовано досвід укладання двомовних галузевих словників ХХІ століття, визначено принципи їхньої побудови. Зосереджено основну увагу на науковій цінності праць, що зумовлено потребами сучасної української термінографії. Охарактеризовано словники юридичної термінології та порівняльного правознавства («Французько-український словник юридичних термінів», «Німецько-український словник юридичних термінів», «Французько-український та українсько-французький юридичний словник»), термінології економіки («Новий великий німецько-український економічний словник», «Економічний словник (німецько-український)»), «Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики», «Англо-український словник сучасної банківської термінології», «Англо-український словник з бізнесу», «Великий польсько-український, українсько-польський словник термінології сучасного бізнесу»), термінології техніки («Українсько-англійський словник термінів технологічних систем ремонтного виробництва», «Англо-український словник зварювальної термінології», «Нанотехнології. Українсько-англійський словник-довідник концептуальних понять») тощо.

Українська термінографія стрімко розвивається: щороку виходить друком велика кількість різногалузевих термінних словників, науковці покращують методологію опрацювання й фіксації термінів у лексикографічних працях, опрацьовують нові галузі знань, проводять щорічні міжнародні наукові конференції.

Ключові слова: видання, словник, термін, термінографія, українська мова.

TRANSLATIONAL DOMAIN-BASED TERMINOGRAPHY OF UKRAINE (BASED ON THE MATERIALS OF BILINGUAL PUBLICATIONS OF THE 21ST CENTURY)

Ivanna FETSKO

candidate of Philological Sciences, Docent

Ivan Franko National University of Lviv

1 Universitetska str., Lviv

ORCID: 0000-0001-9396-8608

ivanka_fly@ukr.net

The Ukrainian literary language dates back to ancient times by its origins and constitutes the cultural heritage of the nation, acts as an important factor in the unity of the national language space, and plays the role of a link that connects generations to each other. The intellectual property of humanity is collected and preserved by dictionaries, which, reflecting the lexical system of the language, at the same time record the advanced thought of the era and the level of development of the literary language, the traditions of its flourishing in the historical process. One of the determining conditions for qualitative acquirement of the fundamentals of any science is the mastering of special terminology. Nowadays, scientists emphasize the importance of term dictionaries, as without them neither the development of various fields of knowledge, nor modern international communication in various scientific fields is possible.

The attempt to analyze the terminography in the projection to modern date was made in the manuscript. The experience of compiling of the bilingual field-based dictionaries of the XXI century was analyzed, and the principles of their construction were determined. The main attention was focused on the scientific value of the works that is driven by the needs of modern Ukrainian terminography. Dictionaries of legal terminology and comparative jurisprudence (“French-Ukrainian dictionary of legal terms”, “German-Ukrainian dictionary of legal terms”, “French-Ukrainian and Ukrainian-French legal dictionary”), economic terminology (“New large German-Ukrainian economic dictionary”, “Economic Dictionary (German-Ukrainian)”, “Interpretive English-Ukrainian Dictionary of Economic Terms with Elements of Theory and Issues”, “English-Ukrainian Dictionary of Modern Banking Terminology”, “English-Ukrainian Business Dictionary”, “Great Polish-Ukrainian, Ukrainian-Polish dictionary of modern business terminology”), technological terminology (“Ukrainian-English dictionary of terms of technological systems of repair production”, “English-Ukrainian dictionary of welding terminology”, “Nanotechnology. Ukrainian-English dictionary-handbook of conceptual concepts”), etc. were characterized.

Ukrainian terminography is developing rapidly. A large number of multi-disciplinary terms glossaries are published every year, scientists improve the methodology of processing and fixing terms in lexicographic works, develop new fields of knowledge, hold annual international scientific conferences.

Key words: *publication, dictionary, term, terminography, Ukrainian language.*

Постановка проблеми. Швидкий розвиток усіх галузей науки, техніки і мистецтва супроводжується розширенням та появою нових термінів спеціальної сфери. У наш час упорядкування, стандартизація, уніфікація та узгодження української термінології з офіційною міжнародною термінологією є однією з актуальних проблем [1, с. 5]. У період стрімкого розвитку різноманітних галузей можна побачити гостру потребу в передачі великої кількості фахової інформації з інших мов. Останнім часом помітна все більша зацікавленість науковців проблемами термінології. Значне місце в лінгвістичних дослідженнях належить вивченню терміносистем, що виникають у результаті розвитку нових наукових напрямів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для сучасної української термінології особливе значення мають напрацювання дослідників, зорієнтовані на узагальнення здобутків попередніх періодів розвитку. Так, І. Кочан здійснила спробу детального аналізу української термінографії 20-х років ХХ ст., визначила яскраві персоналії, інституції та їхній внесок у розбудову української наукової мови [9]. Також дослідниця охарактеризувала українське термінознавство 1940–1950-х рр. ХХ ст. [7] – періоду майже замовчуваного в науковій літературі. Не менш цікавим і важливим для наукового кола термінологів є аналіз 1960–1990-х років ХХ ст. – періоду досить неоднозначного в історії становлення української наукової мови. У своїй праці І. Кочан вказала на основні напрацювання в термінології та тогочасні термінні словники, окреслила роль діаспори в утвердженні національної термінології. Досить цінним напрацюванням І. Кочан є публікація про здобутки українського термінознавства в організаційному (проведення конференцій, нарад, семінарів; співпраця з міжнародними термінологічними організаціями), науковому (захист кандидатських дисертацій, написання монографій), навчальному (наявність підручників, посібників з термінознавства) та лексикографічному (видання окремих термінних словників) аспектах [8]. Л. Туровська зробила спробу подати короткий огляд термінознавчої думки в Україні від ХІХ до початку ХХІ ст., проаналізувала й узагальнила теоретичні напрацювання українських термінологів, спрямовані на з'ясування особливостей розвитку окремих галузевих терміносистем як у ретроспективі, так і на сучасному етапі, формування засад творення українських фахових номінацій, питань теорії і практики укладання фахових словників [19]. Л. Симоненко зосередила увагу на основних аспектах розбудови української наукової термінології другої половини ХХ – поч. ХХІ ст. [17]. Окремо дослідниця опрацювала важливі надбання української термінографії 90-х рр. ХХ ст. [15] й охарактеризувала здобутки та прорахунки термінної лексикографії в роки незалежності [16]. Однак поза увагою дослідників залишається питання перекладу фахових терміноодиниць, функціонування цих систем термінів у різних галузях суспільного життя, дослідження перекладних різногалузевих видань як минулого, так і сучасного періоду, що і становить актуальність нашого дослідження.

Мета статті – висвітлити й проаналізувати основні різногалузеві двомовні термінні словники, які видано в Україні впродовж ХХІ століття, визначити їхню значущість для української термінографії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні питання термінології є одними з найактуальніших у мовознавстві. Оскільки термінолексика посідає значне місце у загальнонаціональному словнику будь-якої мови, постійно зазнає змін і розвитку, створюючи труднощі перекладу фахової літератури, то й зростає попит фахівців будь-якої галузі суспільного життя на перекладні галузеві термінні словники.

Одним із найдавніших пластів термінолексики української мови, який своїми коренями сягає глибокої дописемної старовини, є юридична термінологія. Представників юридичної професії завжди вирізняло надзвичайно уважне ставлення до мови, слова, його вживання у текстах документів. З огляду на те, що професія юриста багатогранна й охоплює такі важливі сфери, як законодавство і законотворення, юстиція, нотаріат, державне управління, правничі науки, правова інформація тощо, і що мова права – це складна, багаторівнева підсистема літературної мови зі своїми функціонально-стильовими різновидами та жанрами, з багатим запасом специфічних мовних засобів, цілком зрозуміло, чому серед усього різноманіття двомовних термінних видань саме словникам юридичної галузі належить провідне місце.

Розбудова сучасної демократичної європейської України неможлива без використання позитивного багатовікового досвіду французьких законотворців. Видання «Французько-українського словника юридичних термінів» [20] є великою подією в українському термінознавстві та зіставній лінгвістиці. Словник містить близько 35 тис. словникових статей, що охоплюють терміноодиниці з різних галузей права, які використовують у Франції та франкомовних країнах. Практично всю французьку термінолексику було запозичено з оригінальних французьких текстів, які містять закони та інші нормативні акти Французької республіки, а також у правовій літературі.

Актуальним виданням у галузі юридичної термінології, юридичної лексикографії та порівняльного правознавства є «Німецько-український словник юридичних термінів» [10]. Праця має значення для вирішення таких важливих теоретичних питань, як порівняльний аналіз різних правових систем Німеччини та України з метою встановлення контрастивних рис, з'ясування загальних основ різних правових систем обох країн, вирішення термінологічних проблем, які виникають під час вивчення права Німеччини і його зіставлення з національним правом України. Словник містить близько 27 тисяч словникових статей, що охоплюють терміноодиниці з різних галузей права, якими послуговуються у Німеччині та німецькомовних країнах, та їхніх україномовних еквівалентів.

Великим спеціалізованим двомовним словником юридичних термінів є «Французько-український та українсько-французький юридичний словник» [21]. Видання нараховує понад 60 тис. мовних одиниць, які вживають у сучасній французькій та українській юридичній та діловій мовах. Словник відображає основні правові інститути та поняття у галузі теорії держави і права, конституційного, адміністративного, фінансового, цивільного, кримінального, трудового,

екологічного, господарського, міжнародного права, цивільного і кримінального процесу та криміналістики. За відсутності збігів французьких та українських понять наведено короткі пояснення.

Значний і надзвичайно важливий пласт словника української мови становить економічна терміносистема як система назв економічних явищ і понять, що функціонують в економічних галузях законодавства, ділової документації й економічних наук. На сучасному етапі економіка є однією з найбільш важливих галузей у розвитку суспільства, оскільки вона відображає рівень й особливості піднесення цивілізації певного суспільства в ту чи ту епоху. Нині в усіх закладах вищої освіти України, які забезпечують підготовку фінансистів та економістів підприємств, працівників податкових адміністрацій, банківських установ та фахівців інших спеціальностей економічного профілю, викладання здійснюють державною мовою – українською. Тому зростає необхідність формування високої мовної культури майбутніх фахівців, опанування мови фаху й досконалого вивчення термінологічного інструментарію сучасних економічних термінів і понять залежно від сфери й мети спілкування. Для поглибленого вивчення фахових понять економіки укладено низку словників, серед яких найповнішим німецько-українським словником з економічної тематики є «Новий великий німецько-український економічний словник» [14], що містить близько 80 000 термінів. У цьому виданні наведено терміни та терміносполуки, що охоплюють різні сфери економіки (як теоретичної, так і прикладної), а також різні галузі фінансів та банківської справи (бюджет, кредитна справа, податкова система, цінні папери, статистика, страхування), міжнародні економічні та валютні відносини, діловодство, організація виробництва тощо. До словника також зараховано мовні одиниці, які вживають у ділових перемовинах та діловій кореспонденції. У словнику використано англійські, американські, австрійські, французькі, італійські, латинські терміни та скорочення, які широко використовують у сучасній німецькій економічній літературі та в засобах масової інформації.

«Економічний словник (німецько-український)» [3], який призначено для наукових працівників, що займаються пошуковою діяльністю в науково-дослідних структурах чи народному господарстві і використовують у своїй практичній діяльності німецьку економічну літературу, містить близько 7000 термінів та термінних сполучень, котрі найчастіше вживають у таких галузях знань, як економічна теорія, банківська справа, фінанси, облік, статистика, ринкове господарство, внутрішні та зовнішні торговельні зв'язки, організація виробництва. Наявність поряд з одним терміном ще й іншого, запропонованого в дужках, указує на їхню синонімічність і можливе паралельне використання.

Новий підхід до інтегрованого засвоєння економічних знань та англійської мови започатковує «Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики» [22], що містить 1023 одиниці. Необхідність підготовки словника зумовлена часом та об'єктивними умовами суспільного життя сьогодення. У виданні наведено найпоширеніші та найуживаніші терміни з

економічної теорії, маркетингу, логістики, менеджменту, бухгалтерського обліку, банківської справи, грошового обігу, інших наук та напрямів, а також запропоновано їх тлумачення. Дидактична цінність словника полягає в тому, що у разі роз'яснення економічного змісту одного терміна наведено покликання і на інші терміни, що дозволяє ширше охопити тематичний зміст визначеного напрямку.

Словник складається з трьох частин: основної, додаткової та контрольної. Основна частина складається з двох розділів – тлумачного англо-українського словника та словника українсько-англійського, в якому автор тлумачення не наводить. Додаткова частина допоможе краще засвоїти запропоновану інформацію, продемонструє приклади застосування деяких понять у загальному контексті, наочніше та детальніше наведе той матеріал, який цього потребує. Умовно основну та додаткову частини можна поєднати в навчальний розділ, контроль за рівнем засвоєння якого покладено на третю, контрольну частину. Вона містить у собі завдання різних рівнів складності, що можуть бути класифіковані також за методами їх розв'язання.

Поряд із загальновизнаними тлумаченнями економічних термінів праця містить сучасну проблематику економіки України, зокрема її регіонального сектору, визначену в науковій та періодичній літературі.

З огляду на динамізм розвитку сучасної банківської системи, стрімкі зміни та поповнення термінології новими одиницями, уточнення та систематизація термінів банківської справи, їхній переклад з іноземної мови на українську та тлумачення є невіддільною частиною сучасною термінографії. «Англо-український словник сучасної банківської термінології» [2] містить близько 7000 термінів і понять, що формують цілісну систему знань щодо банківської діяльності. До словника ввійшли як традиційні, усталені терміни, які не втратили своєї актуальності в банківській терміносистемі, так і ті, що з'явилися у банківській галузі останніми роками і відображають нові явища в розвитку банківської системи.

Ефективну допомогу студентам та викладачам економічних факультетів і бізнес-шкіл в опрацюванні з навчальною метою англомовної фахової літератури, у засвоєнні відповідної термінології надає «Англо-український словник з бізнесу» [13]. Словник містить понад 18000 термінів і терміносполук, які охоплюють основні сфери ділової активності людини, зокрема менеджмент, маркетинг, трудові ресурси, планування, організацію виробництва, облік, фінанси, кредит, аудит, статистику, страхування, демографію, соціологію, право тощо. Укладаючи словник, автори особливу увагу звертали на введення до нього термінів-назв найновіших понять і категорій економічної галузі, а також тих, які з відомих причин донедавна були в Україні непопулярними.

Цінним для польських та українських бізнесменів, торгових представників та менеджерів, які зацікавлені в налагодженні ділових контактів та зміцненні зв'язків із закордонними партнерами, є «Великий польсько-український, українсько-польський словник термінології сучасного бізнесу» [4]. Загалом словник містить близько 200 000 виразів, зокрема 80 000 українських та польських

термінів, які розташовано за принципом гніздової системи у словникових статтях. Видання містить економічну та ділову термінологію, якою послуговуються у повсякденній комунікації професіонали-практики, охоплює нові слова і терміни, що ввійшли до активного словника останніми роками.

Без єдиної термінології не може обійтись і наука, техніка, виробництво з їхнім взаємним та внутрішнім зв'язком. Наприклад, технічна термінологія, як сукупність термінів та їх тлумачення в певній галузі знань, має особливе значення не тільки для повного взаєморозуміння між фахівцями у процесі обговорення окремих проблем, але діє й за умов вирішення суперечливих правових питань між виробником і замовником (споживачем).

У процесі формування «Українсько-англійського словника термінів технологічних систем ремонтного виробництва» [18] автори використовували чинні стандарти, технічні словники, нормативно-технічні документи, а також багаторічний досвід роботи в галузі ремонту техніки, що дозволило не тільки формувати тлумачення термінів із конкретизацією і необхідними доповненнями щодо стандартних визначень, але й навести тлумачення деяких термінів, які не передбачені стандартами, але застосовують їх у практиці ремонтного виробництва. Словник містить понад 1300 термінів. Терміни і статті запропоновано українською та англійською мовами, як довідкові – російською, відповідно до чинних державних та міжнародних стандартів, а за відсутності терміна в цих стандартах – перекладом терміна з української. Для деяких статей у словнику наведено ілюстрації, які сприяють більш повному розкриттю сутності терміна.

Ремонтне виробництво техніки пов'язане із широким спектром галузей теоретичних та прикладних знань: теорією тертя та зношування, технічним діагностуванням, теорією надійності, взаємозамінністю та технологічними процесами (зварювання та наплавлення, механічної обробки, зміцнювальної технології тощо). Швидкий розвиток зварювальної науки і техніки, поповнення її терміносистеми новими одиницями зумовив потребу у виданні «Англо-українського словника зварювальної термінології» [1]. Словник складається з двох частин: англо-українського та українсько-англійського словника зварювальної термінології. Англо-українська частина містить близько 8000, а українсько-англійська – 5000 найуживаніших науково-технічних термінів зі зварювання та споріднених технологій англійською та українською мовами і їхній переклад відповідно.

Фундаментом науково-технічної революції XXI століття є нанотехнології разом із комп'ютерно-інформаційними технологіями й біотехнологією. Історія нанотехнологій склалася з безлічі паралельних безперервних розробок у різних галузях науки і техніки. Зокрема, вона виникла з поєднання багатьох технологій, які пов'язані з мікроскопічними дослідженнями й аналізом стану поверхонь різних речовин у мікроелектроніці. Як і саму галузь знання, її терміносистему абсолютно не вивчено, майже відсутні перекладні й тлумачні словники. Результатом розгалуженого наукового пошуку досліджуваної термінології є видання «Нанотехнології. Українсько-англійський словник-довідник концептуальних понять»

[5]. У словнику запропоновано основні поняття та визначення, які прийнято в галузі нанотехнологій – сучасній міждисциплінарній сфері науково-технічної діяльності. Це фундаментальний понятійний словник (госарій) із нанотехнологій, що містить 1120 основних термінів і лексем та висвітлює низку концептуальних питань, корисних для розуміння природи процесів, що відбуваються в наномасштабному світі.

Терміни відповідних галузей наукової та практичної діяльності людини, які відтворюють мовотвірні процеси у сучасній українській та англійській мовах, охоплює «Українсько-англійський словник термінів сільськогосподарської техніки» [11]. Словник містить понад 3000 усталених терміноодиниць ґрунтообробної, посівної, садильної, меліоративної, землерийної, тваринницької та іншої сільськогосподарської техніки, назви процесів сільськогосподарського виробництва, які виконують сільськогосподарські машини та апарати. Словник містить стислий граматичний довідник у таблицях і зразках, який дає можливість повторити основні граматичні теми та правила перекладу типових граматичних конструкцій, таблицю перекладу англо-американських одиниць вимірювання в метричну систему, а також правила відтворення українських власних назв засобами англійської мови.

Висновки. З огляду на нестримний розвиток сучасної науки, техніки і мистецтва, інтенсифікацію міжнародних зв'язків у цих галузях, безперервне збільшення обсягу та ускладнення змісту наукової інформації, потребу забезпечення розвитку комунікації між фахівцями різних країн виникає необхідність у нових термінографічних виданнях. Термінні словники, відображаючи одиниці спеціальної галузі, мають чітко окреслене функційне призначення – відображати поняттєво-термінологічний апарат різних галузей суспільного життя та забезпечувати наукову, навчальну, виробничу діяльність. Однак галузеві перекладні словники – це не лише перелік термінних одиниць певної галузі знання, а цілісна лінгвістична модель, яка сприяє класифікації, зберіганню й передачі фахової інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англо-український словник зварювальної термінології. Українсько-англійський словник зварювальної термінології. Київ : Екотехнологія, 2005. 256 с.
2. Англо-український словник сучасної банківської термінології : близько 7000 понять і термінів / укл. Л.І. Черняк та ін. Київ : УБС НБУ, 2013. 413 с.
3. Гладич Г.Я. Економічний словник (німецько-український). Тернопіль : «Економічна думка», 2004. 120 с.
4. Домагальскі С. Великий польсько-український, українсько-польський словник термінології сучасного бізнесу. Тернопіль : Богдан, 2010. 1800 с.
5. Комарова Л.О., Залеський Є.М. Нанотехнології. Українсько-англійський словник-довідник концептуальних понять. Київ : ВІКНУ, 2011. 416 с.
6. Конопляник Л.М. Особливості укладання нових галузевих словників (на прикладі англо-українського словника з фізики). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2014. № 11. Т. 1. С. 119–122.

7. Кочан І.М. Українське термінознавство 1940–1950-х років. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2011. № 709. С. 74–78.
8. Кочан І.М. Українське термінознавство сьогодні. *Філологічні студії* : збірник наукових праць. 2017. Вип. 9. С. 93–101.
9. Кочан І.М. Українські термінологічні словники 20-х років ХХ століття з позицій сьогодення. *Термінологічний вісник*. 2011. Вип. 1. С. 156–162.
10. Німецько-український словник юридичних термінів. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2016. 576 с.
11. Піхтовнікова Л.С., Морозов І.В., Зембінська Т.М. Українсько-англійський словник термінів сільськогосподарської техніки. *Ukrainian-English Dictionary of Agricultural Machinery Terms*. Харків : Колегіум, 2008. 182 с.
12. Покровська О.А., Сапожнікова Л.Я., Руденко С.М. Українська термінографія : історія, теорія, практика : монографія. Харків : ХДУХТ, 2015. 132 с.
13. Семко Н.М. Англо-український словник з бізнесу / За ред. Н.М. Семко. Львів : Оріяна-Нова, 2006. 318 с.
14. Сивак М.В. Новий великий німецько-український економічний словник. Київ : УБС НБУ, 2008. 1515 с.
15. Симоненко Л.О. Українська термінографія 90-х років ХХ ст. *Українська термінологія і сучасність* : збірник наукових праць. 1998. С. 228–232.
16. Симоненко Л.О. Українська термінологічна лексикографія на роки незалежності: здобутки та прорахунки. *Українська термінологія і сучасність* : збірник наукових праць. 2003. Вип. V. С. 18–22.
17. Симоненко Л. Основні етапи розвитку української термінології другої половини ХХ – початку ХХІ ст. *Мовознавство: Шостий міжнародний конгрес українців*. Київ – Донецьк, 2007. С. 192–201.
18. Сідашенко О.І., Тіхонов О.В., Пільгуй Н.М. Українсько-англійський словник термінів технологічних систем ремонтного виробництва. Харків : ХНТУСГ, 2016. 412 с.
19. Туровська Л.В. Українське термінознавство: від зародження до сьогодення. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Спецвипуск. С. 211–214.
20. Французько-український словник юридичних термінів. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2016. 372 с.
21. Французько-український та українсько-французький юридичний словник / укл. Н.Р. Малишева, І.С. Микитин. Харків : Право, 2017. 736 с.
22. Яковенко Р.В. Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики : дидактичний довідник. Кіровоград : Лисенко В.Ф., 2015. 130 с.

REFERENCES

1. Anhlo-ukrainskyi slovnyk zvariivalnoi terminolohii. Ukrainsko-anhliiskyi slovnyk zvariivalnoi terminolohii (2005) [English-Ukrainian dictionary of welding terminology. Ukrainian-English dictionary of welding terminology] / ukl. N.H. Khomenko. Kyiv: Ekotekhnolohiia, 256 s. [in Ukrainian].

2. Anhlo-ukrainskyi slovnyk suchasnoi bankivskoi terminolohii: blyzko 7000 poniat i terminiv (2013) [English-Ukrainian dictionary of modern banking terminology: about 7.000 concepts and terms] / ukl. L.I. Cherniak ta in. Kyiv: UBS NBU, 413 s. [in Ukrainian].
3. Hladych, H.Ya. (2004). Ekonomichnyi slovnyk (nimetsko-ukrainskyi) [Economic dictionary (German-Ukrainian)]. Ternopil: «Ekonomichna dumka», 120 s. [in Ukrainian].
4. Domahalski, S. (2010). Velykyi polsko-ukrainskyi, ukrainsko-polskyi slovnyk terminolohii suchasnoho biznesu [A large Polish-Ukrainian, Ukrainian-Polish dictionary of modern business terminology]. Ternopil: Bohdan, 1800 s. [in Ukrainian].
5. Komarova, L.O., Zalieskyi, Ye.M. (2011). Nanotekhnolohii. Ukrainsko-anhliiskyi slovnyk-dovidnyk kontseptualnykh poniat [Nanotechnology. Ukrainian-English dictionary-handbook of conceptual concepts]. Kyiv: VIKNU, 416 s. [in Ukrainian].
6. Konoplianyk, L.M. (2014). Osoblyvosti ukladannia novykh haluzevykh slovnykiv (na prykladi anhlo-ukrainskoho slovnyka z fizyky) [Peculiarities of compiling new branch dictionaries (on the example of the English-Ukrainian physics dictionary)]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*. № 11. T. 1. S. 119–122 [in Ukrainian].
7. Kochan, I.M. (2011). Ukrainske terminoznavstvo 1940–1950-kh rokiv [Ukrainian terminology of the 1940–1950s.]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika» – Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”*. № 709. S. 74–78 [in Ukrainian].
8. Kochan, I.M. (2017). Ukrainske terminoznavstvo sohodni [Ukrainian terminology today]. *Filolohichni studii – Philological studies: zbirnyk naukovyih prats*. Vyp. 9. S. 93–101 [in Ukrainian].
9. Kochan, I.M. (2011). Ukrainski terminolohichni slovnyky 20-kh rokiv XX stolittia z pozytsii sohodennia [Ukrainian terminological dictionaries of the 20s of the 20th century from the standpoint of today]. *Terminolohichni visnyk – Terminological visnyk*. Vyp. 1. S. 156–162 [in Ukrainian].
10. Nimetsko-ukrainskyi slovnyk yurydychnykh terminiv. (2016). Odesa: Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia», 576 s. [in Ukrainian].
11. Pikhtovnikova, L.S., Morozov, I.V., Zembinska, T.M. (2008). Ukrainsko-anhliiskyi slovnyk terminiv silskohospodarskoi tekhniki [Ukrainian-English Dictionary of Agricultural Machinery Terms]. Kharkiv: Kolehium, 182 s. [in Ukrainian].
12. Pokrovska, O.A., Sapozhnikova, L.Ya., Rudenko, S.M. (2015). Ukrainska terminohrafiia: istoriia, teoriia, praktyka: monohrafiia [Ukrainian terminology: history, theory, practice: monograph]. Kharkiv: KhDUKhT, 132 s. [in Ukrainian].
13. Semko, N.M. (2006). Anhlo-ukrainskyi slovnyk z biznesu [English-Ukrainian business dictionary] / Za red. N.M. Semko. Lviv: Oriiana-Nova, 318 s. [in Ukrainian].
14. Syvak, M.V. (2008). Novyi velykyi nimetsko-ukrainskyi ekonomichnyi slovnyk [New large German-Ukrainian economic dictionary]. Kyiv: UBS NBU, 1515 s. [in Ukrainian].

15. Symonenko, L.O. (1998). Ukrainska terminohrafiia 90-kh rokiv XX st. [Ukrainian terminology of the 90s of the 20th century]. *Ukrainska terminolohiia i suchasnist – Ukrainian terminology and modernity: zbirnyk naukovyih prats.* S. 228–232 [in Ukrainian].

16. Symonenko, L.O. (2003). Ukrainska terminolohichna leksykohrafiia na roky nezalezhnosti: zdobutky ta prorakhunky [Ukrainian terminological lexicography for the years of independence: gains and miscalculations]. *Ukrainska terminolohiia i suchasnist – Ukrainian terminology and modernity: zbirnyk naukovyih prats.* Vyp. V. S. 18–22 [in Ukrainian].

17. Symonenko, L. (2007). Osnovni etapy rozvytku ukrainskoi terminolohii druhoi polovyny XX – pochatku XXI st. [The main stages of the development of Ukrainian terminology in the second half of the 20th – the beginning of the 21st century]. *Movoznavstvo: Shostyi mizhnarodnyi konhres ukrainistiv – Linguistics: The Sixth International Congress of Ukrainianists.* Kyiv–Donetsk, S. 192–201 [in Ukrainian].

18. Sidashenko, O.I., Tikhonov, O.V., Pilhui, N.M. (2016). Ukrainsko-anhliiskyi slovnyk terminiv tekhnolohichnykh system remontnoho vyrobnytstva [Ukrainian-English dictionary of terms of technological systems of repair production]. Kharkiv: KhNTUSH, 412 s. [in Ukrainian].

19. Turovska, L.V. (2017). Ukrainske terminoznavstvo: vid zarodzhennia do sohodennia [Ukrainian terminology: from the beginning to the present]. *Odeskyi linhvistychnyi visnyk – Odesa Linguistic Bulletin.* Spetsvypusk. S. 211–214 [in Ukrainian].

20. Frantsuzko-ukrainskyi slovnyk yurydychnykh terminiv (2016) [French-Ukrainian dictionary of legal terms]. Odesa: Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia», 372 s. [in Ukrainian].

21. Frantsuzko-ukrainskyi ta ukrainsko-frantsuzkyi yurydychnyi slovnyk (2017) [French-Ukrainian and Ukrainian-French legal dictionary] / ukl. N.R. Malysheva, I.S. Mykytyn. Kharkiv: Pravo, 736 s. [in Ukrainian].

22. Yakovenko, R.V. (2015). Tlumachnyi anhlo-ukrainskyi slovnyk ekonomichnykh terminiv z elementamy teorii ta problematyky. Dydaktychnyi dovidnyk [Interpretive English-Ukrainian dictionary of economic terms with elements of theory and issues. Didactic guide]. Kirovohrad: Lysenko V.F., 130 s. [in Ukrainian].